

Nr 156.

Av herr Andersson i Vigelsbo, om nedsättning av och amorteringen å ett Storängsbäckens vattenavledningsföretag beviljat lån.

Under åren 1915—1920 utfördes inom Kila socken av Västmanlands län ett större avdikningsföretag benämmt Storängsbäckens vattenavledningsföretag, omfattande en areal av i runt tal 360 har, därav 287 har åker. Planen för företaget hade fastställts vid syneförrättning enligt dikningslagen, vilken avslutades år 1914. Kostnaderna för företaget enligt vid denna tid gällande priser beräknades till 40.300: — kronor, och mot desamma svarade ett båtnadsvärde av 50.851: 61 kronor. Medelkostnaden pr har i runt tal 175: — kronor. Förrättningen vann laga kraft den 30 april 1915, och enligt vid syneförrättningen lämnade bestämmelser skulle företaget vara slutfört den 30 april 1918.

Redan vid arbetenas påbörjande hade arbetspriserna på grund av den inträdande kristiden stigit så att vid entreprenad å grävningsarbetena lägsta anbudet stannade vid 37.000: — kronor, då kostnadsförslaget angivit kostnaderna till 31.905: — kronor. Emellertid visade det sig omöjligt för entreprenören att fullfölja arbetena enligt den gjorda överenskommelsen, och dyrtidstillägg måste gång efter annan utbetalas tills slutligen entreprenören frånträdde arbetena, som sedan slutfördes av arbetsstyrelsen. Arbetspriserna hade stigit till 3 å 4 gånger förslagets å-priser, och då företaget avsynades hade arbetskostnaderna uppgått till 83.452: — kronor eller 160 % mer än kostnadsförslagets summa. Härtill kommo kostnaderna för räntor m. m. 7.813: 70 kronor, varför slutsumman blev 91.265: 70 kronor. Frändragas räntorna överstego verkliga kostnaderna de i förslaget beräknade med 46.463: 64 kronor.

På därom gjord framställning beviljades i anslag från statens avdikningsanslag år 1915 1.150: — kronor och såsom lån från odlingslånefonden 34.990: — kronor. Sedermera erhöles ett tilläggsanslag å 500: — kronor, så att sammanlagda anslags- och lånebeloppet vid denna tid utgjorde 36.640: — kronor eller omkring 40 % av företagets sammanlagda kostnader.

Omedelbart efter syneförrättningens avslutande påbörjades årliga uttaxeringar å sakägarne, och under åren 1916—1929 inbetalades sammanlagt 29.744: 41 kronor i form av utdebiteringar. Under senare delen av denna period tillkommo även amorteringarna å statslånet med 2.272: 05

kronor pr år. Vid 1929 års slut hade företaget lån i Västmanlands läns sparbank och hos enskilda med tillsammans kronor 52.661:81.

Sedermera år 1931 ingick riksdagsmannen A. J. Johansson i Bro m. fl. med motion till riksdagens andra kammare med framställning, att riksdagen ville bevilja dels tilläggsanslag med 15.000:— kronor till företaget, dels lån från avdikningslånefonden med 30.000:— kronor för täckande av större delen av de skulder, som påvilade företaget. Riksdagen medgav Kungl. Maj:t att till företaget bevilja ett räntefritt lån från undsättningsfonden med högst 26.330:— kronor. Detta belopp fastställdes av Kungl. Maj:t, och föreskrevs att detsamma skulle amorteras under 10 år med början år 1940 samt avbetalning 2.633:— kronor pr år.

Det har inhämtats, att företagets sakägare förutom amorteringen å lånet från odlingslånefonden 2.272:05 kronor årligen under åren 1940—1941 även amorterat föreskrivet belopp å lånet från undsättningsfonden 2.633:— kronor samt dessutom under tiden 1934—1941 å lånet till länssparbanken återbetalat 11.300:— kronor och senast under året 1941 2.700:— kronor. Lånet å banken uppgår f. n till 14.500:— kronor. Under år 1941 ha sammanlagt inbetalats 7.605:05 kronor.

Företagets ekonomiska ansvar och förbindelser omfatta för närvarande:

1. Återbetalning av lånet från odlingslånefonden 2.272:05 kronor pr år.
2. Återbetalning av lånet från undsättningsfonden 2.633:— kronor pr år.
3. Återbetalning av lån med ränta i Västmanlands läns sparbank tillsammans 14.500:— kronor.

I den utredning, som återfinnes i motionen av år 1931, finnas närmare angivna de förhållanden, under vilka jordbrukarna i detta företag med energi och stora uppoffringar sökte att avvända de svårigheter, som hopades, samt gjorde allt vad i deras förmåga stod för att bliva kvitt de olyckliga följderna av kristidens ekonomiska omstörtningar. Att företaget såsom sådant varit till stor nytta är ostridigt, och hade detsamma utförts under de förhållanden efter vilka kostnaderna och båtnadsberäkningarna utförts, hade detsamma såsom hundratals andra företag i länet ej på detta sätt låtit tala om sig, utan i vanlig ordning avvecklats.

Det bör i detta sammanhang framhållas och erkännas att avdikningsverksamheten inom Västmanlands län under de sista decennierna varit ovanligt omfattande och lyckosam till ovärderlig nytta för länets jordbruk, och några framställningar om tillägg av statsmedel till hjälp åt beträngda företag hava under denna tid icke behövt förekomma. Endast det föreliggande företaget samt Sotbrobäckens vattenavledningsföretag uti Möklinta socken, vilket utfördes samtidigt, hava på grund av kristidens prisstegringar kommit på obestånd, varvid tilläggsmedel påkallats och även erhållits.

Storängsbäckens vattenavledningsföretag omfattar 27 st. sakägare, de flesta vid mindre jordbruk och i sådana ekonomiska omständigheter, att de för sin utkomst äro helt beroende av den avkastning deras jordbruk kan giva. De senaste årens svaga skördar hava ytterligare ansträngt deras ställning, och det synes för närvarande omöjligt för dem att betala de räntor och amorteringar, som de iklätt sig.

Sakägarna ifrågasätta ej något efterskänkande av de amorteringar, som utgå till och med år 1947 å avdikningslånet, ej heller statsmedel till det banklån, som skall avbetalas; däremot skulle det för dem vara till betryggande hjälp, om lånet från undsättningsfonden kunde helt avskrivas eller nedsättas och för senare fallet amorteringstiden framskjutas till år 1948, då amorteringen av avdikningslånet är slutförd.

Under hänvisning till vad här ovan blivit anfört och utrett får under-tecknad härmed vördsamt föreslå och hemställa,

att riksdagen till Storängsbäckens vattenavledningsföretag uti Kila socken av Västmanlands län måtte bevilja nedsättning av det till företaget utgående lånet från undsättningsfonden med 75 % av återstående belopp 21.064:— kronor eller med det belopp riksdagen kan finna skäligt medgiva samt att amorteringstiden för återstående lånebelopp från denna fond måtte framflyttas med fortsättning år 1948.

Stockholm den 23 januari 1942.

Sven Andersson,
Vigelsbo.
